

7 YIL ÖNCE

Arkadaşlar, öğretmenler, yöneticiler aradılar...

Duydunuz mu?

YİBO'lar hakkında neler neler söylüyorlar...

Türkiye YİBO'yu ne zaman öğrendi?

Atanan öğretmenler bile, YİBO'yu ilkönce

herhalde bir adamın soyadı, o yaptırmış olmalı okulu

diyenler bile olmuştu...

Türkiye YİBO'yu 7 sene önce öğrendi...

7 sene önce Bingöl Çeltiksuyu YİBO'daki deprem

yüreklerimizi dağladı...

TVlarda gazetelerde yazılıp çizilmeye başlandı

YİBO'lar... Çocukların masumiyeti, sevgisi saygısı

herkese parmak ısırttı... O sınımsız yumuşacık,

insani duyguları bir mücevher gibi parlayan

bu köy çocuklarını toplum çok sevdi...

YIBO'da Öğretmen ve Yönetici olmanın ne demek olduğunu toplum öğrendi... Bu okulların nasıl bir fedakarlık okulları olduğunu, devletin, çocukların, öğretmenlerin, yöneticilerin, velilerin herkesin fedakarlıklar içerisinde olduğunu o zaman öğrendi...

Hepsi çok güzel çocuklar...

Hata varsa kendimizde aramalıyız...

YIBOLar köy çocuklarının

kendilerini gösterebilecekleri yegâne kanal...

Birleştirilmiş ve taşıma merkezli okullarda sorunlar var...

6. sınıfta YIBOya başlayan çocukların %5-%45 okuma yazma bilmeden geldikleri oluyor... Bu nedenle 4. sınıftan itibaren YIBOLar başlamalı...

Birleştirilmiş sınıflar ve Taşıma Merkezli okullar iyi olsa bile

aksam evine gelen çocukla YIBO'daki çocuğun sahip olduğu imkanlar

arasında büyük farklar var... YIBO'dan dahiler çıkıyor ve çıkacak,

ancak, çocukların potansiyellerini en iyi gösterecekleri bir ortam

YIBO'larda mevcut... Çocukların o hiçbir şeye değişilmeyecek insani

değerlerini ancak YIBOlarda eğitimle taçlandırabiliriz...

Bu çocukların güzelliklerini Çeltiksuyu'nu anarak,

sevgili Sevim'in yazısıyla hatırlamalıyız...

İLKİYAR

PARAMPARÇA

Uyanıp kaçamadılar
Kuş olup uçamadılar

N. Hikmet

15 Haziran Pazar günü Hüseyin, Haldun, Sertaç ve ben, 1 Mayıs 2003 saat 3.27 de 7.4 şiddetinde depremle sarsılan Bingöl'e geldik. Depremin üstünden 45 gün, büyük Marmara depreminin üstünden 4 yıla yakın süre geçmiş. Marmara depremi sonrası yaşanan toplumsal dayanışma, insani yardım, sivil örgütlenmeler, kolektif sorumluluk... umut yaratmıştı. Bundan sonra yaşanan depremler eskisi gibi olmayacak, sorunlar daha hızlı ve kolay çözülebilecek, yapı inşaatından, kurtarmaya, geçici ve kalıcı konutlar yapımına, rehabilitasyon ve sosyal hizmet çalışmalarına kadar pek çok alanda bilinçli yollar kat edilebilecekmiş gibi gelmişti. Bingöl'e milletçe ana ilkemiz "tarih tekerrürden ibarettir" i doğrulamak istercesine, yaşananlardan hiç ders çıkartılmadığını bir kez daha yad etmeye gitmişiz meğer. Meğerse ateş-geçmişte ne yaşanırsa yaşansın- hep düştüğü yeri yakarmış.

Bingöl'de attığımız kısa şehir turu sonrasında biz de kent kadar hasta ve suskunduk. Kentin içinde eksik demir, eksik çimento, kötü müteahhitlik sonucu yıkılmış binaların çoğunluğu okullar ve devlet kuruluşları. Kale Önü İlköğretim okulu ve Hulusi Bey Koleji yerle bir olmuş, hastane hizmet veremeyecek derece hasar görmüştü. Askeri binalar ve lojmanlar bile içine girilemeyecek ölçüde hasarlıydılar. Kentin en güvenilir konaklama yeri orta hasarlı, bir yaşındaki Öğretmen Evi tıklım tıklımdı. Milli Eğitim Müdürü ve öğretmenler sık sık yaşanan artçılar yüzünden Öğretmen Evinin bahçesindeki çadıra taşınmışlardı. Evlerin büyük bir bölümü ağır ya da orta hasarlıydı, kimi için yıkım kararı çıkmıştı. Bingöl çadır- kente dönüşmüştü. İlçelerde ziyaret ettiğimiz Genç ve İlıcalar Y.İ.B.O lar da hasarlı okullar arasındaydı. ODTÜ İnşaat Mühendisliği hasarlı binalarda çalışmalar

yapıyor, binaları güçlendirme projeleri hazırlıyorlardı.

Gece, kent karanlığa yenikti. Evlerde, çadırlarda tek ışık, yaşam demekti. Yaşamayı ertelemiş çadırlılar, geceyi sokak ışıklarını yakalayarak geçiriyorlardı. Gece büyüdükçe büyüyordu.

Sarıççek köyündeki 360 öğrencili 3 katlı ilk öğretim okulun birinci katı toprağa gömülmüştü. Tek sevinç, binada o gece kimsenin olmaması...

Yıkıntılar arasında yazılı kağıtları, kompozisyon ödevleri, defterler, karneler dolanıyordu ayaklarımıza.

Bir öğrencinin savaşa ilgili yazısı yüreğimizi buruyor:

"Ben savaş istemiyorum.
Savaş olduğunda hepimiz ölürüz.
Savaş olsa babamız ölür, annemiz ölür.
Okulumuz yıkılır, evlerimiz yıkılır, hepimiz ölürüz"

SAVAŞ
Ben savaş istemiyorum.
Savaş olduğunda hepimiz ölür.
Savaş olsa babamız ölür, annemiz ölür.
Okulumuz yıkılır, evlerimiz yıkılır, hepimiz ölürüz, biz ölürüz.
Bomba ot-solar bütün ev yıkılır, obitelerimize ölür, obitelerimize ölür.

Bomba atsalar bütün evler yıkılır.”

Bombalar yağmadı Bingöl’e...

Kuşlar çığlık attı, köpekler uludu, toprak uludu, yer sarsıldı sade.

Depremde yatakhane moloz yığınının dönen, 86 öğrenci ve bir öğretmenin yaşamını kaybettiği Çeltiksuyu P.İ.O’nun temeli 1994 te TBMM Plan ve Bütçe Komisyonu üyesi olan Bingöl milletvekili Haydar Baylaz’a verilen 1 milyar liralık “bütçe payı” ile atılmış. Daha sonra MEB yatırım programına alınmayan bu inşaat valilik programına alınmış. İhaleyi Bozkuş inşaat kazanmış ve inşaat 1998 de tamamlanmış. Bozkuş firması ihalelerde yüksek miktarda para aldığı gerekçesiyle 2000 yılında yasaklılar listesine alınmış. Hala yasaklı.

Çeltiksuyu PİO’nun pansiyondan sorumlu müdür muavini Erdal Yılmaz ve eşi sınıf öğretmeni Bahar Yılmaz’a Öğretmen Evinin lobisinde rastladık. Depremin ağır şokunu hala yaşıyorlardı. Onlar anlattıkça, deprem ve sonraki günlerin hüznünün içimizde yankılandığını duyduk.

Bahar öğretmeni o gece matematik öğretmeni Serkan Akyar’la birlikte pansiyon nöbetçisiymiş. 00.30 a kadar pansiyonda kalmış. Sonra Serkan öğretmenin ısrarıyla Lojman’a geçmiş.

“Gitmeseydim ben de yaşamıyor olacaktım,” diyen gözleri yaş içinde. Utanıyor yaşadığından, öğrencilerinin zamansız gidişinden.

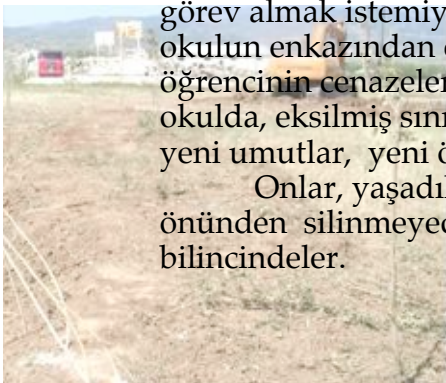

Öğretmen Lojmanı pek hasar görmese de öğretmenler yıkılan okula ve pansiyona bakan evlerinde yaşamak istememişler. Çadırlarda kalmayı seçmişler.

“Okulumuzu çok seviyorduk. Bahçeyi çimlendirmiştik, ağaçlar dikmiştik. Deprem sabahı sivil savunma ekipleri geldi. Çimlerin üstüne malzemelerini yığdılar. Köpeklerini elma ağacına bağladılar, köpek iplerinden kurtulmak istiyor, şahlıyor, ağacı kökünden sarsıyordu. Köpeği ağaçtan çözmelerini, malzemeleri çimlerden kaldırmalarını söyledik. O sırada pansiyon binasından çocuk çığlıkları geliyordu...”

Üç öğretmenin dışında Çeltiksuyu Y.İ.B.O’nun öğretmenleri başka illere tayinlerini istemişler. Yeniden yapımına başlayan ve Eylül’de tamamlanacak okulda görev almak istemiyorlar. 24 saat öğrencileriyle iç içe yaşamış, depremle yıkılan okulun enkazından çıkarılan her çocuğu takip etmiş, yaşamlarını kaybeden 86 öğrencinin cenazelerini köylerine götürmüş öğretmenler artık aynı yere inşa edilen okulda, eksilmiş sınıflarında görev yapmak istemiyorlar. Yepyeni bir il ya da ilçede yeni umutlar, yeni öğrencilerle yeni bir yaşama başlamak istiyorlar.

Onlar, yaşadıkları sürece kaybettikleri öğrencilerinin yüzlerinin gözlerinin önünden silinmeyeceğinin, nereye giderlerse gitsinler hep peşleri sıra geleceğinin de bilincindedir.

1 Mayıslar Çeltiksuyu Y.İ.B.O öğretmenleri için hiç korunmasız, savunmasız çocuklarının çılgınlıklarının gök kubbeden yankılandığı, yaşlara boğularak özlendiği bir anma, bir yas günü olacak...

Okul binasının yıkılması ailelerin devlete güvenini kırmıştı. Özellikle kız çocuklarını zorlukla okula gönderen babaları ikna etmek güçleşiyordu artık.

En çok kayıp Gökçeli'nin Şenlik Köy Mezra'sında verilmişti. Mezradan Çeltiksuyu Y.İ.B.O ya gelen 18 çocuğun 13'ü ölmüş. Öğretmenler Şenlikköy'e ilk defa çocukların cenazelerini götürmek için gitmişler. Mezra'nın yola sapa kaldığını, köy minibüsüne binmek için çocukların 5 km.lik yolu yayan kat etmek zorunda olduklarını ilk o zaman görmüşler. Yine bu mezradan gelen Besile'yi babası okula göndermemeye kararlıymış. Hatta bir yıl direnmiş. İkinci yıl öğretmenlerce zorlukla ikna edilince kızını okula vermiş. Besile 8. sınıfa kadar başarılı bir öğrenci olarak gelmiş...

Besile hep 8. sınıf öğrencisi olarak kalacak.

Aynı mezradan üç çocuğunu okutmamış, birini aşırı baskıya dayanamayıp okula vermiş bir baba da , çocuğunun cenazesini öğretmenlerin elinden alınca divane olmuş.

yatakhanelenin yıkılmamış mermer merdivenleri gibi.

*Bir şiir defteri ...
şiiirlerden bir sel...
Edip'in defteriymiş...
Edip'in sevdiği bir kız var...
Uzakta...
Belki de hayal sevgili...
Adı Asya...*

*"Bir uzun yol var aramızda
Bir ucunda sen bir ucunda ben
Bir ateş yanıyor içimde
Ateşi sen dumanı ben..."*

demiş.

*Edip sevdiğine hasretini, uzaklığını,
sayısı yüzü aşan şiire dökmüş. Bir kızmış;
kendinden az sevdiği için sevdiğine, bir
göklere çıkarmış...*

*Kendine, sevgisine uzun bir ömür
biçmiş. Askerden bile mektuplar yazmış,
hayali.*

*Yaşıyor mu Edip?
Sevdiğinin yüzüne dokunabildi mi?*

Çeltiksuyu Y.İ. B. O' nun enkazı, toza, kuma, kirece bulanmış gelmiş geçmiş zaman, yaşam kırıntılarından başka neydi ki?

Bir resim defteri... Zeki'nin...İlk sayfadaki resim, okulun resmi...Aydınlık bir okul. Merdivenleri gösterişli... Tıpkı

*İşte diyorlarki sevenler aşlamaz:
Bir gün yarlık kalir sam o anda:
Akluma sen gelince oturup aşlamak:
İsterim ama kimse bilmiyor senin için:
Aşlıyorum ben hep senin için aşlıyorum sevdiğim:*

*~~Sevdiğim~~ Sabah saat üç buçukta kalkınca:
uyku suc istemiyce gidince akluma sen:
Gelince işte orda aşlamak isterim:
karşılıklı kalınca yollara her bakınca:
Seni hiç görmezince işte orda aşlamak isterim*

*Nöbette sigara içerken yıldızları:
Tek tek sayar ken birden akluma sen:
Gelir ken işte orda aşlamak isterim:
Sistli yollara bakar ken nazlı yarım den:
bir haber gelmezince işte orda aşlamak isterim:*

*Elveda demeden askere gider sem:
Seni hep düşünür ken işte orda:
aşlamak isterim sevgilim = ASYA:
Elveda der ken oyarın aızları hep sus dolarken:
işte orda ölmek istodim sevgilim:
seni sevmede birkesin oturdun aızları:*

"Heey, bakar mısınız? Karne dağıtılıyor mu?"
Biri sarı saçlı, öteki kara, iki kız bana karnelerini sordular..
Köyde oturuyorlarmış. Okulun gündüzlü öğrencileriymişler. Karne dağıtılacak,
 demiş biri. Kızlar da inanmış, gelmişler.
"Karne falan yok... Bu okulun bütün öğrencileri mezun oldular..."
Kızlar ağlıyorlar. Sarı saçlı olanı Seher. 6. sınıf öğrencisiymiş . İki yanda ince ince
örülü saçları omuzlarına anca değiyor.

Depremde enkaz altından sağ çıkamayan arkadaşı Ebru'yu anımsadı,
hıçkırıklarla:

"İyi arkadaşım. İçe kapanıktı yalnız. Gizli gizli şiirler yazardı. Bir gün önce bana
bir şiir yazdığını söyledi, ver, dedim, yarın vereceğim ve sonra başka bir okula gideceğim,
dedi."

Seher'in yanındaki esmer kız da sessizce ağlamaya başladı.

"Benim arkadaşım Ruken de yaşamıyor. Hemşire olacaktı. Hepimiz hemşire olmak
istiyoruz ama o hep hemşire olduğu günün hayaliyle yaşardı. Bir akrabası hastanede
çalışmış, onun yanına gider, iğne yapmayı, kan almayı öğrenirdi."

Sarı kızın gözyaşları benimkine, benimki kara kızinkine, kara kızın ki sarı kızinkine,
sonra şiirlere, resimlere, kağıtlara, ayakkabılara, silgiye, diş fırçasına karışıyor, hepimiz
hepimize karışıyoruz..

Çeltiksuyu YİBO'nun öğretmenleri karanlık dumana boğulmuş yürekleri ellerinde,
acıdan bir anne, bir baba ...

2. sınıf öğrencisi Selami.'yi anlattı öğretmeni. Pazartesi günü evden okula
geldiğinde dişim ağrıyor, diye sızlanışını. Sınav zamanlarında öğrenciler ya karın
ağrısı çeker ya diş ağrısı... Öğretmen de öyle bir şey sanmış, önemsememiş. Salı
günü gelmiş, gene eli dışında inlemiş durmuş Selami. Yine ilgilenmemiş öğretmeni.
Ama 30 Nisan Çarşamba sabahı yatağından yüzü şiş, bir gözü kapalı olarak kalkınca
diş doktoruna gönderilmesi şart olmuş. Hemen babasına haber verilmiş, baba gelip
almış Selami'yi .

Selami o günlerde iki gün diş ağrısı çektirdi diye kızdığı öğretmenine bir yaşam borçlu
bugün.

Bilal ve Fuat Gönen kardeşmişler. Babası her ikisine de o gün yeni
ayakkabılar almış, okula getirmiş... Bilal'in ayakkabıları ayağına tam gelmiş, Fuat'ın
ki uymamış. Fuat'ın ayakkabısını değiştirmek için okuldan izin almış baba.

Fuat deprem gecesi okulda olmadığı için yaşıyor. Bilal yeni ayakkabılarını bir kez
olsun giyemedi.

İlhami, Bahar öğretmenin gözbebeğiymiş.

"Okula ilk başladığında Türkçe bilmiyor, hiç konuşmuyordu. Çekingenlikten
tahtaya değil, önüne bakıyordu. Derste tuvalete gitmek isteyenler el kaldırıp izin
istiyor ve dışarı çıkıyorlardı.. O arkadaşlarını sessizce izlese de tek kelime etmiyordu.
Bir gün o da elini kaldırdı ve sadece "TIR" dedi. Tuvalete gitmek istediğini
anlamıştım, hemen izin verdim. O gün ders arasında onu bir kenara çekip konuştum.
Bana her türlü sıkıntını söyleyebilirsin, sana ayrıca ders de verebilirim, dedim. Öteki
çocuklar küçük ve çekingen olduğu için onu hırpalıyorlardı.. O günden sonra biri
İlhami'ye takılsa hemen kolundan tutup benim yanına getiriyordu. İlhami'ye
sataşan karşısında beni buluyordu yani. Birinci sınıfın sonunda İlhami Türkçe'yi
rahatlıkla konuşmaya, yazmaya başladı. Su gibi kitap okuyordu. Hafta sonları evine
gittiğinde başını kitapların arasından çıkarmıyormuş. Babası; öğretmen, sen buna ne
yaptın, gece herkes uyurken bu çocuk kalkıyor, derse oturuyor, diyordu. İkinci
sınıfta davranışları daha rahatlamış, hatta arkadaşlarına şakalar yapmaya
başlamıştı."

İlhami öğretmenim bu kitabı da bitirdim bana yenisini verin, demeyecek.

Çeltiksuyu Yatılı İlköğretim Bölge Okulunun 86 öğrencisi ve matematik öğretmenleri Serkan Akyar yaşamıyor bugün. Enkazdan sağ çıkarılanlar ve gündüzlü öğrenciler bir gece yarısı birkaç dakika içinde çok sayıda arkadaşını kaybettiler. Onlar okulun son günleri yaklaşırken “depremle yaşamaya alışmak” yerine “ölümle yaşamayı” öğrendiler... Dünyada en değerli şey olan yaşamın, nasıl kirli ellerle iki paralık edildiğini, insanın insana inancının, devlete güvenin nasıl sarsılabileceğini öğrendiler.

Bu son, alınyazısı değil.

SEVİM AK

Haziran 2003

// www.ilkyar.org.tr
ilkyar@ilkyar.org.tr

